

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudce JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **E. R.**, zastoupený JUDr. Davidem Šmídem, Ph.D., advokátem se sídlem náměstí Winstona Churchilla 1800/2, Praha 3, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 4. 2017 č. j. X v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 11. 2018, č. j. 2 Ad 24/2017-42,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce advokátovi JUDr. Davidu Šmídovi, Ph.D. **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **2.600 Kč**. Tato částka mu bude uhrazena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci rozsudku. Náklady právního zástupce žalobce nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před správními orgány

[1] Česká správa sociálního zabezpečení rozhodnutím ze dne 3. 2. 2017, č. j. X, (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), zamítla žádost žalobce o invalidní důchod pro nesplnění podmínek § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Podle posudku Pražské správy sociálního zabezpečení ze dne 17. 1. 2017 není žalobce invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu jeho pracovní schopnost poklesla pouze o 30 %.

[2] V záhlaví označeným rozhodnutím žalovaná následně zamítla námitky žalobce a potvrdila prvostupňové rozhodnutí. V rámci řízení o námitkách bylo novým posudkem o invaliditě vypracovaným lékařem České správy sociálního zabezpečení dne 11. 4. 2017 zjištěno,

že žalobce není invalidní podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost pouze o 30 %. Jedná se o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav ve smyslu § 26 zákona o důchodovém pojištění. Rozhodující příčinou s nejdůležitějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení žalobce uvedené v kapitole XI (*Postižení trávicí soustavy*), oddílu F (*Postižení jater*), položce 1a (*Autoimunitní hepatitida, hepatopatie jiné než virové etiologie, nealkoholická steatohepatitida, primární biliární cirhóza, primární sklerotizující cholangitida, alkoholické postižení jater, jaterní steatóza, jaterní steatofibróza, jaterní cirhóza, toxické poškození jater, poškození chemickými látkami – lehké poruchy, bez komplikací, bez mimojaterních projevů, s lehce sníženou výkonností, s únavou, 15-20%*) přílohy k vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity, pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti o 20 %. Vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu se podle § 3 odst. 1 téže vyhlášky zvyšuje tato hodnota o 10 % bodů a celkově činí 30 %.

II. Posouzení věci městským soudem

[3] Žalobce podal proti rozhodnutí žalované žalobu, kterou Městský soud v Praze v záhlaví označeným rozsudkem zamítl.

[4] Městský soud požádal před svým rozhodnutím o posouzení zdravotního stavu žalobce Posudkovou komisi Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky. Z posudku této komise ze dne 22. 9. 2017 bylo zjištěno, že žalobce k datu vydání napadeného rozhodnutí nebyl invalidní podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, neboť pokles jeho pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nedosáhl nejméně 35 %.

[5] Posudková komise hodnotila jako nejzávažnější postižení s největším dopadem na míru poklesu pracovního potenciálu stav po úraze levého ramenního kloubu z května 2014. V jeho důsledku nastalo lehké až středně těžké omezení hybnosti kloubu, a žalobce je tak omezen v provádění větší fyzické práce. Podle komise se nejednalo o ztuhnutí ramene, jak navrhoval žalobce v žalobě s odkazem na položku 3c vyhlášky č. 359/2009 Sb. Ztuhnutím ramene se rozumí minimální, resp. nepřítomné omezení hybnosti, což není případ žalobce. Posudková komise nehodnotila zdravotní postižení ani podle kapitoly XI, oddílu F, položky 1a, neboť se jednalo o steatosu jater při obezitě se zvýšenými hodnotami GMT, což podle posudkové komise nevede k omezení pracovního potenciálu, a tento stav lze hodnotit jako nevýznamný.

[6] K datu vydání napadeného rozhodnutí se tedy podle posudkové komise jednalo o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou bylo omezení hybnosti levého ramenního kloubu na hranici středně lehkého a těžkého. Posudková komise se přiklonila (i s ohledem na další postižení, která však sama o sobě neměla podstatný vliv na pokles pracovního potenciálu) ke středně těžkému postižení. Při hodnocení procentní míry poklesu pracovní schopnosti postupovala podle vyhlášky č. 359/2009 Sb., kapitoly XV (*Postižení po úrazech, operacích*), oddíl B (*Postižení končetin*), položka 3b (*Omezení hybnosti ramenního kloubu/kloubů; středně těžké omezení hybnosti*), u níž procentní míra činila 15-25 %. Posudková komise stanovila pokles pracovní schopnosti na 25 %. Posudková komise rovněž uvedla, že žalobce byl k jednání pozván dvakrát, vždy se však omluvil.

[7] Městský soud konstatoval, že rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí považoval soud za úplný, přesvědčivý a celistvý. Z posudku vyplynulo, že v době vydání napadeného rozhodnutí žalované se v případě žalobce jednalo o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, ale vzhledem k míře poklesu pracovní schopnosti, která činila 25 %, nešlo

o invaliditu I., II. nebo III. stupně, neboť se nejednalo o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 35 %.

III. Obsah kasační stížnosti

[8] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel Nejvyššímu správnímu soudu lékařskými zprávami (poslední z listopadu 2018) dokládá svůj dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který podle něj spadá do kapitoly XI, oddílu F, položky 1b (středně těžké poruchy) a míra poklesu pracovní schopnosti je u něj 30-45 %. V lékařské zprávě z 29. 11. 2018 se uvádí, že je opět významná erytrocytie – krev v moči. Stěžovatel upozorňuje, že Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí se tímto nezabývala a jeho stav se zhoršuje. Lékařskými zprávami z let 2014 a 2015 stěžovatel dokládá ztuhlost ramenního kloubu. Stěžovatel je přesvědčen, že soudem vyžádaný posudek je chybný, neboť nereflktuje zdravotní obtíže stěžovatele komplexně, ale vždy se věnuje jen jedné diagnóze. Posudek se nezabýval tím, že stěžovatel je vyučený zámečnický, který zastával vždy dělnické profese. Vzhledem k fyzické náročnosti je prakticky nezaměstnatelný. Není schopen přenášet a manipulovat s předměty, což dokládá lékařskou zprávou z 26. 6. 2017. Městský soud se těmito skutečnostmi nijak nezabýval. Posudek je postaven na tezi, jak invaliditu stěžovateli nepřiznat. Stěžovatel navrhuje, aby v rámci řízení o kasační stížnosti byl zpracován revizní posudek, případně znalecký posudek, který zhodnotí komplexně stěžovatelův pokles pracovní schopnosti. Je přesvědčen, že jeho celkový zdravotní stav odpovídá hodnotám míry poklesu pracovní schopnosti v rozsahu invalidity I. stupně. Nad rámec shora uvedeného uvádí, že do listopadu 2012 byl poživatel invalidního důchodu III. stupně.

IV. Vyjádření žalované

[9] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že dokazování „revizním“ posudkem v řízení před Nejvyšším správním soudem je postupem výjimečným, neboť se nejedná o nalézací soud. Pokud jde o předkládanou lékařskou zprávu z 29. 11. 2018, tu městský soud ani hodnotit nemohl. Zmiňovaná účelovost namítaného posudku má povahu pouhé spekulace. Proklamovaná faktická nemožnost získat odpovídající zaměstnání se opírá toliko o podané prohlášení. Ostatně i odkazovaná lékařská zpráva z června 2017 nehovoří o nezpůsobilosti „přenášet a manipulovat s předměty“, nýbrž konstatuje, že stěžovatel není schopen vykonávat fyzicky a psychicky náročné práce, práce v nepříznivém klimatu a práce v noci.

V. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Kasační stížnost je včasná, podaná osobou oprávněnou a přípustná. Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Nejvyšší správní soud se předně zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], neboť se jedná o vadu svojí povahou tak závažnou, že k její případné existenci musí přihlédnout z úřední povinnosti i bez návrhu stěžovatele (§ 109 odst. 3 věta před středníkem s. ř. s.). Dospěl přitom k závěru, že napadený rozsudek splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Městský soud se s odkazem na obsah posudku Posudkové komise

Ministerstva práce a sociálních věcí vypořádal s podstatou žalobní argumentace a z odůvodnění rozsudku je zřejmé, proč žalobu nepovažuje za důvodnou.

[13] Předmětem přezkumu je v posuzované věci rozhodnutí o nepřiznání invalidního důchodu z důvodu nesplnění podmínek stanovených v § 38 zákona o důchodovém pojištění. Podle tohoto ustanovení „*[p]ojištěnec má nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let a stal se a) invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku, nebo b) invalidním následkem pracovního úrazu*“.

[14] Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění *[p]ojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %*.

[15] Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, platí, že zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění a pro účely řízení o námitkách posuzuje Ministerstvo práce a sociálních věcí, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku okresní správy sociálního zabezpečení; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise.

[16] Při přezkumu takového rozhodnutí soud neposuzuje věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, případně o změně tohoto nároku či jeho odnětí v dvouinstančním řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudky NSS ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011-43, nebo ze dne 19. 6. 2013, č. j. 3 Ads 70/2012-14).

[17] Stěžovatel předně namítá, že Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí se jeho zdravotním stavem nezabývala komplexně, nýbrž hodnotila pouze jednotlivé diagnózy. Kasační soud konstatuje, že z obsahu posudku, zejména pak z odůvodnění závěru o poklesu pracovní schopnosti ve výši 25 %, vyplývá, že hodnocení posudkové komise komplexní bylo. Skutečnost, že obsah posudku je strukturován podle jednotlivých diagnóz, neznamená, že posudková komise od jiných postižení stěžovatele zcela odhlédla. Naopak posudková komise výslovně uvádí, že se v případě dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele, jehož rozhodující příčinou bylo omezení hybnosti levého ramenního kloubu na hranici středně lehkého a těžkého, přiklonila v rámci dotčeného rozmezí 15-25 % k horní hranici (tj. ke středně těžkému postižení a poklesu pracovní schopnosti 25 %). V posudku se přitom uvádí, že tak posudková komise učinila *i s ohledem na další postižení*, která však sama o sobě neměla podstatný vliv na pokles pracovního potenciálu. Posudková komise se rovněž v úvodu posudku zmiňuje, že stěžovatel je vyučeným zámečnickem a pracoval v dělnických profesích. V posudku je pak z pohledu soudu úplně a přesvědčivě popsáno, proč se k datu vydání žalobou napadeného rozhodnutí v případě stěžovatele nejednalo podle vyhlášky č. 359/2009 Sb. o ztuhnutí ramene, nýbrž pouze omezení jeho hybnosti. Nad rámec shora uvedeného Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že přiznání

invalidity není vázáno na situaci na trhu práce, na nemožnosti zajistit si vhodné zaměstnání apod. Hodnocen je primárně zdravotní stav žadatele o invalidní důchod.

[18] K námitce stěžovatele, že nebyl zohledněn jeho dále se zhoršující zdravotní stav, který dokládá lékařskými zprávami z června 2017 a listopadu 2018, Nejvyšší správní soud uvádí, že soudní přezkum je činěn k datu vydání žalobou napadeného rozhodnutí žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Městský soud a stejně tak i Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí tedy pokles pracovní schopnosti stěžovatele hodnotila k datu vydání rozhodnutí žalované ze dne 26. 4. 2017, neboť pro přezkum je rozhodující skutkový a právní stav v době rozhodování správního orgánu. Případné budoucí změny a zhoršení zdravotního stavu mohou být zhodnoceny v novém řízení na základě nové žádosti, kterou je třeba podat u příslušné správy sociálního zabezpečení.

VI. Závěr a náklady řízení

[19] S ohledem na shora předeslané Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[20] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[21] Stěžovateli byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 3. 2019, č. j. Na 15/2019-23, ustanoven stěžovateli zástupcem advokát JUDr. David Šmíd, Ph.D. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. zástupci stěžovatele, který mu byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovený zástupce stěžovatele provedl v řízení před Nejvyšším správním soudem dva úkony právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), kterým bylo převzetí a příprava zastoupení a podání kasační stížnosti. Za dva úkony právní služby náleží mimosmluvní odměna ve výši 2.000 Kč (2 x 1.000 Kč) podle § 9 odst. 2 ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu, která se zvyšuje o 600 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů tak činí 2.600 Kč a bude zástupci stěžovatele vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. listopadu 2019

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu